

جارهكا دی ته عریب - رزگار کیستهیی سوید

لی بشیوهیهکی دی

لسهر ته عربیی گهلهك هاتیه گۆتن و فهكۆلین و پهرتووك و نفیس لسهر هاتنه نفیسین و وهشاندن. ژبهه وی یهکی ناخوازم جار هكادی ئەز ژی گیسنهکی زیده لیبدهم.

لی یا ئەز دخوازم دقئ نفیسا خوهدا بهرچاڤکهه، ئەوه کو دراستیدا ته عریب نه پرۆسهیهك بوو کو لگهل ههرفین وکهنتا رهژیما به عس یا کو سه رکیشیا شوڤینیزما عه ره بی دکر، کهفت و نهما. بهلکو ته عریب تۆقهکی په نجه شیرا بیسه و نه کو ل ئهرد و زهڤیین کوردستانی بهتهنی هاتیه چاندن، بهلکو پتر دمهژیان ده هاتیه چاندن و مهژیین مه پی ژههر کرنه. ژبهه وی یهکی ژی ئەف دهرده تهنی برزگار کرنا هه موو دهڤه رین کوردستانی و دهر یخستان عه ره بین داگیرکهه چاره سهه نابه. بهلکو دقئ گهلهك کار و خهبات ژبو بیته کرن، ئەگهه نه، رزگاری و ئازادیا مه دی ههه یا لهنگ و لاواز به و ژبو پاشه روژی ژی ئەم نهشین بنگهه هی دهوله تهه کا موکوم و بهیز دانین. سیزده ساله باشووی کوردستانی رزگاره و کوردا دهوله تا خوه یا سه بخوه ههیه. لی هیشتا نه تهنی شوونوارین ته عربیی بهلکو ته عریب بخوه دپراکتیکی ده ل کوردستانی دژیت و رهین خوه به لاف دکه. نموونین وی ژی گهلهکن. ئیک ژوان نموونان، بهری چه ند مه هه کا کارهکی من که ته شاره قانیا دهوکی و هوون دزانن چه ند روئین و هه ره و وه ره و ئیمزا دقئ مروڤ بکهت ژبو کارهکی بچووک. کاغه زین من شهش جارا ژ لایی پینج کارمه ندین وی دهزگایی فه (ههه ژ ریڤه بهری و تا کو کارمه ندین بچووک) لسهر هاته نفیسین، لی تشتی سههه ره بوو کو لمن بوو مراد ئەز ببینم تهنی جار هکی ژی ئیک ژوان ههه پینج کارمه ندا بکوردی لسهر کاغه زین من بنفیسیت. بهلکو ههه بهه ره بی بوو. ئاها لدهمه کی هوسا مافی مروڤیه کو مروڤ بپرسه گهلو ئەز نوها ل وی کوردستانی مه یا کو پتر ژنیڤ ملیونا شه هیدا دایی و گهلهك رووبارین خوینی ریتین بو زمانی کوردی، یان ژی ئەز لوه لاته کی عه ره بی مه ....؟؟؟؟!! هه له بهت یا زانایه ژی کو ههه بریارا حکومه تا کوردستانی یه کو هه موو کاغه ز و کارین دهزگایی حکومه تی بکوردی بن و یا سههه رتر ژی ئەوه کو ئەف کارمه نده هه موو کوردن و کهس ژی عه ره ب

نینه کو مروّف بیژه کوردیی نزانن....!!

خالهکا دی ئەوه کو هەر کەس دزانە مەدیایی (راگەھندن) رۆلەکی گەلەک کاریگەر و بەرچاڤ دپیشقەبرنا زمانی هەر گەلەکی دە هەیه. لێ گەلەک حەیف کو ئەم نەشیاینە وەک پیدقی دوی واری ژێ دە وەجەکی بگەهینینە زمان و کولتووری خوە. بۆ نمونە هەرچەندە دەزگایین مە بچاڤ دەزگایین وەلاتین دۆرا مە کێمن ژێ، لێ دسەرھندی ژێ را مە بیاقەکا مەزن دایە ستران و فلم و زنجیرین تەمسلیین عەرەبی. کو ئەقە بخوە ژێ بشیوہیەکی دی خزمەتا تەعریبی دکە. لاشوونا کو ئەم بخوە وەجی ژ پێشکەتتا تەکنیکی ببینن، ئەم کەتتە بەر ھێرشەکا دیا دژوارا تەعریبی بریکای قی تەکنیکا نوو کو سەتەلایت و ئینتەرنییت و گەلەک تاییین دی بخوەقە دگرە. هەرچەندە مە کوردا گەلەک کیم فلم و زنجیرین تەمسلی و بەرھەمێن دی بین ھونەری دق واری دە ھەنە. لێ دیسا ژێ کیم ژکوردان ئەق بەرھەمە دیتینە و ناس دکەن، لێ بەرۆقاژێ پرانیا کوردان ھەموو سترانبیژ و ئەکتەر و سینەماکار و ھونەرمەندیین عەرەبا ناس دکەن و گەلەک پێزانین ژێ لسەر وان ھەنە. ھەلبەت ئەقە ژێ ژ کیماسیا دەزگایین مە بین مەدیایی یە دەمی خەلکی کورد بسەدان ھونەرمەندیین عەرەبا ل مسری ناس دکەن، لێ تا نوھا ھیشتا دەنگی گەلەک ژ سترانبیژ و ھونەرمەندیین دەنگخۆش و بناقودەنگین خەلکی سەرھەدا باکووری کوردستانی نەبھیستتە و وان ناس ناکن. ھەلبەت وەک مە دیارکری، قی ژێ چەند ئەگەرین خوە ھەنە. یەک ژێ ھێرشا دژوارا مەدیا تەعریبی بۆ سەر مە و یا دی خوە نەپاراستتا مە ژقی ھێرشێ و یا سیی ژێ رەنگە ژھندی بە کو مە لباشووری کوردستان (دناڤ 4 ملیون کوردا دا) ھند شیانین ھونەری نەبن کو ئەم بشین ھەموو مەدیا خوە و کەنالیین وئ پێ پر بکەین. لێ پرس لویری یە، گەلۆ چەوا ھونەری عەرەبی ژ مسری وو ھەموو وەلاتین دی بین عەرەبا دشین خوە بگەھیننە دناڤ مالین کوردا دا، لێ ھونەری کوردی ژ ئامەدی یان ئاگری و قەرسی و عەفرینی ناگەھە باشووری کوردستانی...!؟

ئەز دبیژم ئەقە ئەرکی دەزگایین مە بین مەدیایی یە، دق ئەو وئ قالاتیا ھونەری یا ھەیی ببەرھەمێن کوردی بین خوەمالی ژ پارچین دی بین وەلات پر بکە.

ژ ئالیەکی دیقە دەمی مروّف لکوردستانی لژیانا رۆژانە تەماشەدکە، بۆ مروّقی دیاردبە کانێ ھیشتا چەوا بەیژ تەعریب وەکی فریزی رھین خوە داقتیژە لکوردستانی...! بۆ نمونە، لباژارەکی وەکی دھۆکی کو 100%

كوردیه، جارنا لدكانا، دتهكسیا دا، لدكانین كاسیت فرؤشا (تومارگه ها)،
لماركیتا، بارا و رهستورانا، مروقی هند گوه لسترانین كوردی نابه هندی ل
بین عهره بی و تورکی دبه. پرسا من ئەوه گهلؤ ما كورد ژ ئالیی سترانی فه
ژتورك و عهره با هه ژارترن، لؤما ئەم پتر گوهداریا سترانین وان دكهین..؟
ئەز بخوه نه دوی باوهری دامه و ئەز باوهر دكهه گهلهك ژوه ژی نه لگهل
هندی نه. كهواته شاشیه كا دقیریدا ههیی و بباوهریا من ئەو ژی بهردهمبوونا
ته عریی یه دمهژیی خهلكی دا لكوردستانی.

دیسا نمونه یه كا دی باوهری بخوه نه بوونا مه یه. مخابن هیشتا گهلهكا ژمه
باوهری بخوه نینه وهك گهل و ملله تهكی ئازاد و خوه سهر و خودان ماف و
ئاخ و زمان و تاییه تمه ندیین خوه. ئەفه ژی لوی ده می دیار دبه، ده می
لماركیته كی یان باره كی یان ژی كه فیتیریه كی خودانی جهی دبینه كو
عه ره بهك تیته ژوور یه كسهر كاسیته كا عهره بی دا قیته سهر ستیریوی یی یان
ژی كه نالی ته له قزیونی دگوهریته عهره بی...!! بلا سه د كه سین كورد دویری
قه بن، ههرا وان هه میا ناكهت، به لی دی ههرا یهك كه سی بیانی كهت.
ئه گهر كه سهك بیژیت ئەفه ژ ریزگرتته بو خهلكی بیانی. ئەز دبیزم نه خیر،
ژباوهری بخوه نه بوونه و خوه بچووك دیتتی یه بهرام بهر بیانیان. ژ بهر كو
پتر ژ ملیونه كا كوردال به غدا دژین یان چه ند ملیون كوردال سته نبولی دژین.
لی نه كهس ناڤ و تابلویین دكانین خوه ژ بهر وان كوردا دكه كوردی و
نه ژی كاسیتین كوردی سه رخاترا وان دا قیژه سهر ستیریویا. ئەفه ژی نه
مه عنا وی یه كو ئەو ریزی لكوردا ناگرن، بهلكو ئەو جهی وانه و زمانی
وان لویری تیته بكارینان. ژ بهر هندی دق كورد ژی وه سا بن. ما ئە گهر ئەو
بیانی لكوردستانی گوھی خوه بدهنه موزیكا كوردی خوه كافر نابن...!!!
نمونه یه كا دی، به لاقبوونا جلو بهرگین عهره بانه لكوردستانی. بیرا مه هه میا
باش تیت كو لسالین 1980 گهلهك پتر ژنوها ژنان جلین مؤدهرن یان ژی بین
كوردی ل بهر خوه دكرن و چاریكا نوها ژی سهر پیچان (حیجاب) نه بوون.
ئەفه نه مه عنا وی یه كو نوها خهلكی كوردستانی ژ وی ده می مؤسلمان تره،
بهلكو نوها پتر کاریگه ریا ته عریی لسهر خهلكی بوویه و ئەف سهر پیچ و
عه بایین خه لیجی ئەو ژی ئیكه ژ دیارین کریت و چقیلین ته عریی. ئە گهر
نه، جلكین كوردی هه م گهلهك بستاره ترن و هه م ژی جوان و دلقه كه رترن.
لی ئەز دبیزم خالا ژ هه مووان گرن گتر و بهمه تر سیتر به لاقرنا ته عریی بناقی
ئولی و ئیسلامه تیی یه. ئەفه ژی خالا هه ر ی لاوازا مه كوردایه. هه ر ژكه فن
ددیرۆکی دا هه ر ده می دوژمنین مه خوه سته مه بكه ددهستی خوه دا و ته سلیم
بكه، ته لها ئیسلامه تیی ل بهر مه قه دایه و ئەم بهه ردوو پیا ئیخستینی و گرتینه.

كورد هەر ژكهفتدا ژبو ئولین خوه دلسۆز بوونه و ئولدارى ژبو خودى كرنه و بدلهكى پاك و بى خاپ و فىل. چ لسهردهمى ئولین كهفن به و چ ژى لسهردهمى مؤسلمانهتیی. نه وهك خهلكى دن ئولدارى ژبو خاپاندن و دهسهلات و مالداریی كرنه. لى گهلهك حهيف كو ئەم كورد گهلهكى خوهشباوهر و دلپاكن و زوو تینه دسهردا برن بناقى ئول و تشتین دن. ئەز دبیژم ته عربیا بناقى ئیسلامهتیی كو نوها لكوردستانى تیتته كرن ئەگەر ژ ته عربیا سهدامى كارىگهترتر نهبه قهت كیمتر نینه.

چارهیا قى شیوهیی ته عربیی پیدقى بچهند پینگاقین گوهرینی ههیه دناف جقاتا مه دا، ژوان ژى:-

1-مه دیا كوردی دقى گوهرینین مهزن بكه و خوه بشیواز و ریبارین جیهانی بین مؤدهرن چه كداربكه و دناف خوه ژى دا تایین جودا جودایین مه دیا كوردی تورهكا ههفشكا مه دیاى چیبكه، كو هه موو دهزگایین مه دیاى ژ تهله قزیون و رادیو و روژنامه و ئەنستیتو و هه موو دهزگایین دی بین مه دیاى چ لكوردستانى و چ لدهرقه، تورهكا ههفشكا چیبكه كو بشین ههفكارى و گوهرینا مه تریال و تهكنيك و تهف ئالیین دی بههف بگهورن و ههفكاریا ههف بكه. بقى ئاواى دى پتر مه دیا كوردی شیوهیهكى نه ته وهی و گشتى و هرگه و گهلهك قالایى و كیماسى ژى كو هه نه دى هینه پر كرن. ههروهسا دقى ئەف مه دیايه به لافكرنا پهروهردا نه ته وهی و به لافكرنا هزر و بیرین نه ته وهی و كولتور و زمانى كوردی بكه ئهركى خوه یی سه رهكى. پتر پووته و گرنگى ب هونهر و كولتور و زمانى كوردی بیته دان. ریبار و بنه مایین شارستانى و سفیل و دهموكراتيك دناف جقاتى ده بینه به لافكرن ژبو ریگرتن ل به لافكرنا ریبارین كهفته په رستى و ته عربیا كو بناقى ئیسلامهتیی دناف گهلى مه دا تیتته به لافكرن. بتاییه تی دقى گرنگیهكا زیده بگهنج و زاروكا بیته دان سهنته رین گهنجان لسهر شیوازین مؤدهرن بو بینه قه كرن. ژبه ر كو ئەو نوها ئیکه مین ئارمانجا ریخستین ئیسلامینه بو ته عربی كرنی. ململانى ژى دگهل كهفته په رستیی ته نی به لافكرنا شارستانى و پیشكهفتنا مه ژى تیتته كرن نه كو ببه لاقه كرنا وان بیروباوهرین كو ئەو لسهر بریقه دچن.

لدوماهیى ئەز دبیژم ئەگەر هشیار نه بین و دقان ئالیین لسهرى هاتینه دیار كرن دا گوهرینین بنگه هین نه كهین، دى ته عربیا مه ژى ههر لكوردستانى به ردهوام به و وی ده می دهستكهفت و دهزگایین مه بین نه ته وهی كو بخوینا نیف ملیون شه هیدا مه بدهستقه ئینانه دمه ترسیی دا نه.